

os til Nar ud Nar ind at gde. Nu veed jeg meget vel, at der ligeover her for bestandig vil blive fremhævet, at man ikke lægger Merke til de uhyre Fordele, som tilveiebringes ved disse Penge. (Sesken Hør!) Jeg har bestandig søgt at gjøre det gjældende, at for at disse uhyre Fordele kunne svare til de uhyre Udgifter maatte man i det Mindste efterwise, at Banerne efter et tilstrækkeligt Tidrum, hvori de havde faaet Lov til naturligen at udville sig, kunne forrente sig, og at saa længe det ikke skete, vilde der være en Mangel. Man lod det staa hen. Lo Spørgsmaal i hvert Fald formener jeg nødvendigvis maa paatrænge sig for vor Betragtning her. Det første er, om disse uhyre Fordele — hvilken Opfattelse man end nu kan have om dem — virkelig svare til en aarlig Udgift af 3 Mill. Kr. Dernæst, selv om man skulde faae dette Spørgsmaal fuldstændig besvaret med Ja, saa bliver det andet Spørgsmaal tilbage, som er saa vidtløftigt, at jeg ikke skal dvæle derved; det er, om disse 3 Mill., som tilveiebringe disse uhyre Fordele for enkelte Dele af Landet, bør udredes af dem, for hvilke der ikke er givet en Øre eller Hvid i lignende Retning.

Ordføreren (Sesken): Der har i alle de Nar, hvori jeg har havt den Ære at være Medlem af Landstinget, været et saa svælgende Dyb imellem min Betragtning af Jernbanevesenet og det høitærede Medlems, at det vilde være ganske forgjæves, om jeg vilde søge at lægge en Bro derover. Jeg skal strax betegne en af Væsenets forskjellene, som er mellem min Betragtning og det høitærede Medlems, det er den, at det høitærede Medlem forlanger at se et Overskud paa Finansloven hvert Nar, som svarer til 4 a 5 pCt. Rente af alle de Kapitaler, som ere anbragte i Jernbaner, medens jeg, naar jeg ser paa det Overskud, som findes paa Finansloven, betragter det med megen Tvivl, om det ikke egentlig er Uret, at dette Overskud er bragt tilstede, og om det ikke er Alt, hvad man kan forlange af Jernbanerne, at de skulde kunne betale deres Drift og deres Vedligeholdelsesudgifter samt Fornylelsen af Driftsmateriellet; thi hvad der derudover gjennem Gods- og Personfragt betales, er noget Mere, end der billigt kan fordres. Det er Statsborgernes Penge, for hvilke Jernbanerne ere anlagte, og dette, for at de kunne dyge en Nytte af dem i al deres Virksomhed, gennem hvilken ogsaa Statskassen paa mangfoldige Maader vil have stor direkte og indirekte Fordel; — dermed er Kapitalen vederlagt, og saa kan der ikke tillige kræves en Rente yderligere af Anlægssummen. Naar en Mand bygger en Lade for at huse sit Korn, vil han ikke foruden den Nytte, han har faa, at hans Korn huses, falde paa at beregne som Tillæg til Byggesummen en direkte Rente af de Penge, han har anvendt til at opføre Laden. Jeg anser det

for at være et stort Spørgsmaal, og nogle ærede Medlemmer have tidligere givet mig Ret dert — om, naar Banerne give et stort Overskud, det da ikke vil sige, at Taxterne ere for høie. Dette er jo en saa diametral modsat Betragtning af den, som det høitærede Medlem har gjort gjældende, at Enighed mellem os paa dette Punkt naturligvis ikke kan opnaas. Det høitærede Medlem har sagt, at Tidspunktet, paa hvilket man vil begynde disse Arbejder, er særdeles uheldigt. Jeg er nu netop af den modsatte Mening, idet jeg tror, at Tidspunktet er ganske særdeles heldigt. Naar der er Mangel paa Kapital i Umløb, naar ingen private Personer have Naad til at fremme større Arbejder, og naar der hos hele den arbejdende Klasse er i høj Grad Trang til at faae lønnende Arbejde, da forekommer det mig, at der kan være Anledning til at sige, at Tidspunktet er ganske særdeles gunstigt i den Henseende. I Frankrig har man nylig bevilget 3 Milliarder til Fremme af Jernbaneanlæg, netop af Hensyn til Arbejderspørgsmaalet (Undrøe: Nei, det var kun et Projekt); ja, desuden Summen ikke er bevilget, saa er den i alt Fald foreslaaet af en radikal Minister og vil nok blive bevilget. Jeg anser altsaa Tidspunktet ogsaa med Hensyn til Materialernes Pris for at være overordentlig heldigt til at fremme disse Sager. Med Hensyn til Betalingsspørgsmaalet, da skal jeg indrømme, at jeg forleden Dag, da jeg ikke er meget vant til at bevæge mig i Diskontoberegninger, lod mig imponere af, hvad der fremkom fra det ærede 2det kongevalgte Medlem (Ufing), og jeg gif altsaa ind paa den Beregning, som det ærede Medlem havde opstillet, nemlig at Staten i Virkeligheden kun fik 67,000 Kr. for de 90,000 Kr., som Staten stod i Forskud for, og som Kommunerne skulde betale tilbage. Kommunerne betale absolut de 90,000 Kr., men disse 90,000 Kr., som Kommunerne betale, have ikke denne Værdi for Staten. (En Stemme: De vinde Renten). Kommunerne vinde Renten, siges der, ja, det vil sige, dersom det var Penge, de kunde sætte ud paa Rente, men huft vel paa, hvorledes disse Penge tilveiebringes for Kommunerne? De tilveiebringes gennem et aarligt Skattebidrag, afsættet efter den aarlige Udgift; men i alt Fald er det vist, at naar Kommunerne, foruden 6,000 Kr. aarlig i 15 Nar, betale 4 pCt. Rente heraf aarlig, saa have de i Virkeligheden ved Udløbet af de 15 Nar betalt mere end 90,000 Kr. (Ufbyrdelse). Naar Kommunerne betale dette Beløb med Rente, saa tror jeg, det er umøjskeligt, at de have betalt et større Beløb end 90,000 Kr. ved Udløbet af de 15 Nar. Men naar man i det Hele vil have disse Anlæg fremmede, saa er det jo netop her Spørgsmaalet, hvor vidt man da kan gaa videre i de Fordringer, der stilles til Kommunerne, og der har hele Udvalget været enigt om, at det kan være ganske overordentlig toivlsomt, om de Jernbaner, som